

[CONSTANTIJN HUYGENS] (LONDEN)
AAN NINON DE L'ENCLOS [PARIJS]
14 MEI 1671
6796

Aanbevelingsbrief voor Judith Killigrew.

Samenvatting: Huygens beveelt Judith Killigrew in de aandacht van Ninon de l'Enclos aan. Judith zal ook enkele stukken van zijn hand spelen. Hijzelf vindt haar luitspel uitnemend en is nu benieuwd naar het oordeel van Ninon.

Vermoedelijk door Huygens aan Judith Killigrew meegegeven ter bezorging aan Ninon. Over een antwoord van Ninon is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, p. 367: afschrift (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 46, pp. 57-58: onvolledig (<Je croirois vous ... adresse esgale>, <Si, Mademoiselle, vous ... le permettez>).

— Worp 6, nr. 6796, pp. 287-288: onvolledig (<Je croirois vous ... adresse esgale>, <Si, Mademoiselle, vous ... le permettez>).

— Rasch 2007, nr. 6796, pp. 1109-1111 : volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Aymont; Catharina van Bragança (koningin van Engeland); François Dufaut; Jacques Gaultier; Judith Killigrew; Charles de Marguetel (heer van Saint-Evremont).

Plaatsen: Frankrijk; Holland (Noordelijke Nederlanden).

Glossarium: guitarre (gitaar); luth (luit); pièce (muziekstuk); symphonie (samenklank); tablature (muziekstuk); tiorbe (theorbe).

Transcriptie

À Mademoiselle de l'Enclos.

Londre, 14 May 1671.

Mademoiselle,

Je croirois vous faire tort si je négligeois de vous procurer la connoissance d'une personne illustre et si digne de vostre estime qu'est Madame Killigrey, Dame de la Chambre Privée de la Reine de la Grande Bretaygne. Toute foiblesse que vous la voyez d'une indigestion d'estomacq dont elle languit il y a plus de 20 années continuelles, je vous respons de ses deux pauvres mains et avoueray volontiers que je ne connois rien au mestier, si vous n'y trouvez sujet d'en admirer la fermeté, la netteté, et enfin la facilité prodigieuse dans les pièces les plus difficiles, tant sur le luth que sur la guitarre et le tiorbe, qu'elle gouverne tous d'une adresse esgale. Les médécins la renvoyent ceste deuxiesme fois en France pour y chercher quelque soulage dans la différence du bon air de terre ferme à cest' insulaire icy, qui est battu et infecté de la mer de tous costez.

Si, Mademoiselle, vous luy faictes la faveur de lier quelque conversation de symphonie avec elle, vos excellentes mains luy vaudront un remède encor plus souverain. Après les plus belles pièces des Gautiers, des Du Fauts et autres (comme elle passe sans peine par toute sorte de tablature), elle daignera peut-estre vous faire entendre quelques-unes de mes diphtongues, que par civilité elle a voulu trouver supportables. Armez-vous de patience si cela arrive, et faictes-moy, je vous supplie, la grace de me mander en Hollande (vers où je m'en retourne au premier jour) quel est vostre jugement de la science de ceste dame, et si vous en avez guère trouvé qui luy fussent comparables.

Monsieur de Saint-Evremont (c'est tout dire) en est ravi comme moy et tout le monde. Mais nous ne déterminons rien, Mademoiselle, jusques'à ce que nous en ayons appris vostre sentiment et, s'il y a moyen, celui du bon Monsieur Aymont, que je préfère tousjours à tout ce que j'ay eu le bien de connoistre de plus sçavant en France. Je prie Dieu de vous bénir de toute prospérité et suis, si vous le permettez,

[etc.]

Vertaling

Aan mejuffrouw de l'Enclos.

Londen, 14 mei 1671.

Mejuffrouw,

Ik meende dat ik er verkeerd aan gedaan zou hebben wanneer ik zou hebben nagelaten u in contact te brengen met een dame die zo vermaard is en zozeer uw achting waard als mevrouw [Judith] Killigrew, hofdame van de ¹koningin van Groot-Brittannië. Hoewel u haar geheel verzwakt zal zien door een maagkwaal waaraan zij al twintig jaar achtereen lijdt, wijs ik u op haar twee arme handen en beken volgaarne dat ik van dit vak niets afweet wanneer u geen reden ziet tot bewondering voor de kracht en de nauwkeurigheid van die handen en tenslotte voor het enorme gemak waarmee zij de moeilijkste stukken speelt, zowel op de luit als op de gitaar en de theorbe, die zij alle in gelijke mate beheerst. De doktoren hebben haar voor de tweede keer naar Frankrijk gestuurd, om er enige verlichting te zoeken in de goede lucht van het vasteland vergeleken met die van dit eiland, welke lucht van alle kanten door de zee gebeukt en besmet wordt.

Wanneer u, mevrouw, haar de gunst verschaft een muzikale samenspraak met haar te beginnen, zullen uw voortreffelijke handen de waarde van een nog beter medicijn gaan krijgen. Na de fraaiste werken van mensen als Gaultier, Dufaut en anderen, — want zij speelt moeiteloos allerlei soorten composities — zal zij zich wellicht verwaardigen u enkele van mijn niemendalletjes te laten horen, die zij uit beleefdheid draaglijk heeft willen vinden. Wapent u zich maar met geduld wanneer dat gebeurt, en weest u zo vriendelijk mij, zo is mijn verzoek, in Holland — waarnaar ik binnenkort terugkeer — te berichten hoe uw oordeel over de kundigheid van deze dame luidt, en of u ooit [dames] heeft gezien die een vergelijking met haar zouden kunnen doorstaan.

De ²heer van Saint-Evremont is — dat zegt alles al — er verrukt van, net als ik en iedereen, maar wij trekken geen conclusies, mevrouw, voordat wij uw oordeel hebben gehoord en, wanneer het mogelijk is, dat van de goede heer Aymant, die ik nog steeds prefereer boven al die kundigen die ik het genoeg heb te kennen in Frankrijk. Ik bid God u met alle voorspoed te zegenen en ben, met uw welnemen,

---

---

1. Catharina van Bragança.
2. Charles de Marguetel.